

Стандардни оперативни процедури во случај на пандемија

Препораки за мерки што треба да се земат
предвид во ситуации на пандемија

Содржина

Позадина	3
СОП	5
1. Општи препораки	5
2. Заштитна опрема	6
3. Канцеларии и други простории	7
4. Мерки во склоп на полицијата - Состаноци	7
5. Мерки во склоп на полицијата – Едукација и обука	8
6. Мерки во склоп на полицијата – Работа од дома	8
7. Мерки во склоп на полицијата – Стратегиска резерва	8
8. Мерки во склоп на полицијата – Следење на состојбата	9
9. Процедури во случај на потврдена инфекција	10
10. Можни оперативни мерки (други мерки што обично не спаѓаат во работата на полицијата) ..	10
11. Формирање на 24/7 оперативен центар	11
12. Меѓународна соработка	11
13. Интервјуа, испрашувања, жалби	12
14. Редовни процедури (патроли, сообраќај, јавен ред...)	12
15. Употреба на возила	13
16. Дополнителни мерки на зелено/сината граница – странци	13
17. Дополнителни мерки на граничните премини	14
18. Информирање на јавноста	14
19. Полициски центар за повици	15
Одрекување од одговорност	15

Позадина

За време на појавата на ковид-19 и неговото ширење низ светот и поголемиот дел од Европа, земјите го насочија своето внимание и напори да го ограничат неговото понатамошно ширење меѓу своето население. Земјите применуваа различни практики и мерки, со надеж дека ќе го решат проблемот што е можно поскоро. Овие акции и практики вклучуваа мерки, како полициски час, ограничувања на движењето, забрани на граничните премини итн.

За да можат да обезбедат континуитет во работата и извршување на нивните редовни услуги (на пр. кривични истраги, граничен надзор итн.), службите за спроведување на законот (ССЗ), како дел од „организациите за прв одговор“, мораа да се прилагодат на новите околности во реално време, соочувајќи се со нови предизвици и дополнителен притисок.

Главните предизвици на полициските организации во тоа време беа гарантирање на безбедноста на полициските службеници што работеа на терен, континуирано извршување на нивните услуги со што е можно помали прекин, како и одржување највисока можна почит кон човековите права за време на оваа вонредна состојба при спроведувањето итни парламентарни или владини одлуки, со цел да се контролира ширењето на ковид-19.

Во обид да се поддржат напорите за намалување на негативното влијание на потенцијални идни ситуации на природни и/или човечки катастрофи врз континуитетот на работата на ССЗ, како на стратегиско, така и на оперативно ниво, ДЦАФ Љубљана (во рамките на Програмата за гранична безбедност – во понатамошниот текст ПГБ) подготви Стандардни оперативни процедури (СОП) за справување со ситуации на пандемија.

Целта на СОП е да определат **низа чекори и препораки што треба да се земат предвид на стратегиско и оперативно ниво** со цел **најдобро да се одговори на акутни вонредни ситуации што може да се појават**.

СОП се развиваат преку комбинација на малонасочен и големонасочен пристап, во соработка и координација со експертски претставници на корисниците на релевантните услуги од ПГБ, особено тие што работат во областа на планирање одговор, оперативно планирање и анализа на ризик.

Препораките наведени во продолжение, за мерките што треба да се земат предвид при соочување со ситуација од типот на пандемија, беа изведени од одговорите добиени од претставниците на релевантните ССЗ за корисниците на ПГБ.

Како такви, тие не претставуваат исцрпна листа на мерки што треба да се спроведуваат, и потребно е да се ажурираат, да се проучуваат во контекст, за да ја одразат специфичната ситуација за секој од корисниците.

Листата не мора нужно да претставува конечна структура и поделба на препораки и таа ќе се прилагоди за да се земат предвид повратните информации добиени од претставниците на ССЗ за корисниците на БСП.

Препораките се групирани во следните категории:

1. Општи препораки
2. Заштитна опрема
3. Канцеларии и други простории
4. Мерки во склоп на полицијата - Состаноци
5. Мерки во склоп на полицијата – Едукација и обука
6. Мерки во склоп на полицијата – Работа од дома
7. Мерки во склоп на полицијата – Стратегиска резерва
8. Мерки во склоп на полицијата – Следење на состојбата
9. Процедури во случај на потврдена инфекција
10. Можни оперативни мерки (други мерки што обично не спаѓаат во работата на полицијата)
11. Формирање на 24/7 оперативен центар
12. Меѓународна соработка
13. Интервјуа, испрашувања, жалби...
14. Редовни процедури (патроли, сообраќај, јавен ред...)
15. Употреба на возила
16. Дополнителни мерки на зелено/сината граница – странци
17. Дополнителни мерки на граничните премини
18. Информирање на јавноста
19. Полициски центар за повици

1. Општи препораки

- Подгответе акциски план за пристап кон ситуации на пандемија.
- Подгответе упатства за безбедна работа за сите вработени.
  - Упатствата треба да ги содржат активностите што се очекуваат од вработените во текот на спроведувањето на превентивните мерки за ширење на инфекцијата. Упатствата треба да ги вклучат следниве области: употреба и ракување со заштитна опрема, мерки за безбедност во сите простории, процедури и должности на вработените во случај на откриени знаци на инфекција или известување за контакт со заразено лице, прилагодување на работните активности и извршување на овластувањата.
- Разделете ги упатствата на сите организациски единици.
- Осигурете се дека сите вработени се запознаени со подготвените упатства.
  - Воспоставете систем што ќе обезбедува сите вработени во организацијата да бидат во тек со упатствата, без оглед на нивната функција.
- Ажурирајте ги упатствата како што се развива ситуацијата.
  - Ажурирајте ги упатствата така што ќе ги одразуваат промените во безбедносната ситуација, земајќи ги предвид најновите препораки и случувања.
- Осигурете се дека сите вработени се запознаени со промените во упатствата (со ажурираните упатства).
- Подгответе посебни упатства за раководството.
  - Покрај упатствата за сите вработени за очекуваните активности во спроведувањето на превентивните мерки против ширење на инфекцијата, треба да се подготват упатства за водството и раководниот кадар на сите организациски нивоа. Овие упатства вклучуваат различни организациски аспекти што треба да се земат предвид и да се овозможат од страна на водството и раководниот кадар.
- Воспоставете систем за информирање на вработените во врска со мерките што се преземаат на сите нивоа на полицијата.
- Промовирајте вакцинација меѓу вработените.
  - Во зависност од достапноста на ваксината, вакцинацијата треба да се промовира меѓу вработените и (ако е можно) да се организира од страна на Службата. Во зависност од епидемиолошката ситуација, треба да се организира периодично (неделно) тестирање на невакцинирани вработени.

2. Заштитна опрема

- Набавете доволно количество заштитна опрема (маски, ракавици, средства за дезинфекција и друго).

Типот на соодветна заштитна опрема треба да биде определен од страна на професионално стручно тело врз основа на познатите карактеристики на ширењето на вирусната инфекција.

Набавката треба да се изврши на централно ниво.

- Разделете ја заштитната опрема на сите единици. Осигурете се дека сите вработени имаат доволен број заштитни средства.

„Доволниот број заштитни средства“ може да се пресмета врз основа на просечната дневна потрошувачка по единица. Се препорачува секоја единица да има доволен број средства за следните 30 дена.

- Обезбедете доволна залиха на заштитна опрема на располагање (на национално ниво).

„Доволниот број“ на национално ниво зависи од просечната дневна потрошувачка. Се препорачува да има доволна залиха на средства за најмалку 90 дена. Овој број треба да се зголеми кога имате проблеми со достава или кога постои веројатност за појава на такви проблеми.

- Евидентирајте ја потрошувачката на заштитна опрема.
- Запознајте ги сите вработени со упатствата за правилна употреба на заштитната опрема и правилно отстранување на искористените средства.
- Опремите го секое возило со доволен број заштитни средства (маски, ракавици, средства за дезинфекција...)

За секое возило треба да биде обезбеден доволен број средства. Се препорачува бројот на средства во секое возило да е најмалку двапати поголем отколку просечната дневна потрошувачка на патролната единица.

- Запознајте ги сите вработени со упатствата за правилна хигиена, за важноста на правилното и редовно миење на рацете, дезинфекција на рацете...
- Информирајте ги сите вработени за важноста на чистотата и хигиената поврзана со униформата и другата облека.

3. Канцеларии и други простории

- Извршувајте проверки на сите влезови во нашите простории.
- Евидентирајте го секое лице што влегува во нашите простории.
- Измерете ја температурата на секое лице што влегува во просториите, без исклучок.

Водењето евиденција за сите лица што влегуваат во просториите овозможува епидемиолошка реконструкција на контакти во случај на инфекција.

Во зависност од карактеристиките на инфекцијата, внимателно извршете проверки на симптомите кај лицата што влегуваат во вашите простории. За мерење на телесната температура, се препорачува да се користат термометри без допир или други електронски системи.

4. Мерки во склоп на полицијата - Состаноци

- Колку што е можно почесто, одржувајте ги состаноците во виртуелна околина.
- Со физичко присуство, организирајте ги само оние состаноци што се неопходни и не е возможно да се одложат или да се организираат на кој било друг начин (на пр. преку интернет).
- Ограничете го времетраењето на состаноците со физичко присуство на минимум.
- Организирајте ги состаноците со физичко присуство на начин што овозможува минимално безбедносно растојание меѓу учесниците.
- Организирајте ги состаноците со физичко присуство во поголеми канцеларии (поголеми простори).
- Укажете им на вработените да ја носат потребната заштитна опрема за време на состанокот со физичко присуство.

5. Мерки во склоп на полицијата – Едукација и обука

- Избегнувајте одржување обуки со физичко присуство. Со физичко присуство, организирајте ги само оние обуки што не можат да се одложат.
- Организирајте обука за пандемијата (на пр. вебинар или е-учење за сите вработени).

Се препорачува да се организира обука за пандемијата (или друга заразна болест/ вирус), како и за ризиците и опасностите поврзани со неа, за сите вработени со цел да се подигне нивото на свест за неопходноста и ефектите од превентивните и заштитните мерки. the necessity and effects of preventive and protective measures.

6. Мерки во склоп на полицијата – Работа од дома

- Подгответе ги потребните правни акти за вработените да работат од дома.
- Пропишете ги условите за работа од дома.
- Обезбедете им на вработените соодветна техничка опрема за работа од дома (на пр. лаптопи).
- Обезбедете ги потребните ИТ решенија за безбедна комуникација и работа од дома (на пр. VPN конекција).

7. Мерки во склоп на полицијата – Стратегиска резерва

- Воспоставете стратегиски резерви преку систем на полициски резерви (помошна полиција).
- Овозможете им на одреден број службеници од различни единици привремено отсуство од работа.

Ослободувањето на дел од полициските сили од работа (на отсуство од работа) овозможува формирање „резерви“ на службеници во случај да се зголеми бројот на заразени меѓу службениците. Со оваа мерка може да се одржи континуитетот на работа.

-
- Променете го времетраењето на смените за да го намалите бројот на контактите меѓу вработените.
  - Организирајте ја работата на вработените во групи за да го намалите контактот меѓу нив.

Со формирањето работни групи и/или постојани работни тимови („меури“), бројот на контактите меѓу различни вработени се намалува, со што се намалува можноста за ширење на инфекцијата. Меуриите треба да бидат што е можно помали, притоа одржувајќи ги оперативните способности. Контактот меѓу различни меури треба да се сведе на минимум.

8. Мерки во склоп на полицијата – Следење на состојбата

- Формирајте посебна работна група за следење на состојбата и изготвување препораки.
- Секојдневно следете ја безбедносната и епидемиолошката состојба во нашата земја.
- Секојдневно следете ја безбедносната и епидемиолошката состојба во другите земји.
- Ограничете ги службените патувања во други земји за вашите вработени.
- Секојдневно следете ја состојбата во врска со оперативните активности/ капацитети и случувања во земјата.
- Секојдневно следете ја состојбата на нашите вработени (заразени, на работа, во карантин...).
- Прилагодете ги работните приоритети.
- Прилагодете ги упатствата за безбедна работа на моменталната епидемиолошка состојба.

9. Процедури во случај на потврдена инфекција

- Во случај на инфекција, упатете ги вработените да се самоизолираат.
- Во случај на контакт на вработен со заразено лице, веднаш направете мапирање на контактите на тој вработен, како и за дополнителни вработени со кои првиот вработен бил во контакт.
- Укажете им на сите вработени да го известат својот претпоставен доколку почнат да покажуваат знаци на инфекција.
- Обезбедете тестирање за вработените што биле во контакт со заразено лице, без оглед на тоа дали тие покажуваат симптоми.
- Упатете ги вработените што покажуваат знаци на инфекција во карантин додека не се добијат резултатите од тестирањето.
- Во случај на инфекција на вработените, дезинфицирајте ги сите површини со кои тој/таа стапил во контакт.
- Редовно контактирајте со заразените вработени за информации во врска со нивната благосостојба.

10. Мажни оперативни мерки (други мерки што обично не спаѓаат во работата на полицијата)

- Бидете проактивни во справувањето со пандемијата и планирањето мерки со цел да се ограничи нејзиното ширење.

Се очекува дека од полицијата ќе се бара да извршува дополнителни задачи во текот на својата работа, одговарајќи на указите и мерките донесени за ограничување на ширењето на инфекцијата. Препорачливо е проактивно дејствување и превентивно планирање мерки и ресурси.

Дополнителните мерки може да вклучуваат:

- Дополнителни мерки на државната граница (затворање, ограничување премини...);
- Разни дополнителни задачи во внатрешноста (на пр. проверки во врска со почитувањето на одлуките за карантински одлуки, ограничувања на движење, почитување на полициски час...);
- Поддршка на други тела (здравствени работници, информирање на владата или други релевантни тела, формирање хуманитарни конвои...)

11. Формирање на 24/7 оперативен центар

- Установете центар за координација на активностите поврзани со пандемијата во склоп на полицијата (името на центарот може да се разликува од земја до земја).

Се препорачува да се формира посебен, посветен, координативен центар, кој се фокусира на мерки насочени кон ограничување на ширењето на инфекцијата. Задачите на центарот треба да вклучуваат (но не и да се ограничат на):

- Координација на работата меѓу полицијата и другите тела (вклучително и министерствата);
- Координација на активностите со соседните земји;
- Појаснување прашања во врска со пандемијата;
- Собирање и обезбедување информации (за различни активности и мерки, на пр. на граничните премини).

12. Меѓународна соработка

- Воспоставете редовни контакти со соседните земји на сите нивоа (на пр. национално, регионално, локално).

Се препорачува да се воспостави редовен контакт за да се обезбеди навремена размена на информации за случувањата и за подобра координација на активностите од заеднички интерес. Дискусиите треба да вклучуваат (но не и да се ограничат на):

- Дискусија за и координација на мерките на границата (гранични премини, зелена/ сина граница);
- Размена на искуство и пракса;
- Воспоставување различни коридори;
- Мерки поврзани со управување со миграција.

13. Интервјуа, испрашувања, жалби...

- Секогаш кога е можно, спроведувајте интервјуа преку телефон.
- Поставете заштитно стакло меѓу полицискиот службеник и клиентот (под овој термин се подразбираат различни категории на лица во полициски постапки) во просториите каде што се одржуваат интервјуата.
- Укажете му на секој клиент да се изјасни дали тој/таа покажува симптоми поврзани со пандемијата пред да влезе во просториите.
- Укажете им на клиентите да ги дезинфицираат рацете пред да влезат во полициските простории.
- Поставете знаци на сите влезови за клиентите да ги видат поставените услови и мерки.
- Осигурете се дека службеникот на влезот проверува дали клиентите ги исполнуваат условите и мерките што се воспоставени.
- Укажете им на клиентите да носат заштитна маска додека се во просториите на полицијата (или друга заштитна опрема што се смета за неопходна за ограничување на ширењето на пандемијата).

14. Редовни процедури (патроли, сообраќај, јавен ред...)

- Укажете им на сите полициски службеници да носат заштитни маски внатре (во затворени простории) и надвор.
- Укажете им на сите полицајци да одржуваат минимално безбедносно растојание за време на нивната работа.
- Укажете им на сите полициски службеници да извршуваат различни постапки во отворени простори што е можно повеќе (на пр. ако е можно, земањето изјави треба да се изведува надвор...).
- Избегнувајте спроведување постапки со клиенти во полициските возила (влез во полициското возило треба да им биде дозволен само на полициските службеници).

- Укажете им на полициските службеници да користат заштитна опрема (маски, ракавици...) во сите постапки со лица и кога е потребно допирање на разни предмети (на пр. проверка на багаж или возила).
- Укажете им на полициските службеници да ги дезинфицираат рацете по секоја постапка.
- Укажете им на сите полициски службеници да избегнуваат непотребно допирање предмети за време на постапката.

15. Употреба на возила

- Формирајте постојани (или долгорочни) тимови на патролни единици.
 Се препорачува формирање тимови за подолго време, за да се намали контактот меѓу различни службеници, со што се намалува можноста за ширење на инфекцијата.
- Спроведете го правилото „еден полициски службеник по возило“.
 Правилото „еден службеник по возило“ значи дека за време на патроли, само еден полициски службеник може да биде во полициско возило. Со оваа мерка се намалува бројот на контакти меѓу службениците, како и интензитетот на контактот меѓу службениците.
- Редовно дезинфицирајте ги возилата.
- Редовно проветрувајте ги возилата.

16. Дополнителни мерки на зелено/сината граница – странци

- Во постапките со странци, проверете дали постојат симптоми на инфекција.
- Редовно проветрувајте ги просториите во кои се задржуваат странците.
- Редовно дезинфицирајте ги просториите во кои се задржуваат странците.
- Редовно проветрувајте ги возилата што се користат за превоз на странци.
- Редовно дезинфицирајте ги возилата што се користат за превоз на странци.

17. Дополнителни мерки на граничните премини

- Укажете им на полициските службеници да вршат гранични проверки (проверки на документи) првенствено од внатрешноста на кабината за контрола на пасоши.
- Укажете им на полициските службеници да носат заштитни ракавици за време на граничните проверки.
- Укажете им на полициските службеници да носат заштитни маски за време на граничните проверки.
- Укажете им на полициските службеници да избегнуваат непотребно допирање предмети за време на постапката.
- Укажете им на патниците да излезат од своите возила за време на деталните гранични проверки.
- Укажете им на полициските службеници да си ги дезинфицираат рацете по секоја детална гранична проверка.

18. Информирање на јавноста

- Создадете посебен дел на нашата полициска веб-страница, кој ќе обезбедува информации поврзани со пандемијата.
- Создадете посебен дел на веб-страницата на Министерството за внатрешни работи (името може да се разликува од земја до земја), кој ќе обезбедува информации поврзани со ширењето и ограничувањето на пандемијата.
- Информирајте ја јавноста за мерките поврзани со ширење и ограничување на пандемијата преку медиумски изјави, одговори и појаснување за медиумите.
- Информирајте ги патниците за мерки поврзани со ограничување на пандемијата на граничните премини.

19. Полициски центар за повици

- Воспоставете информативен центар за повици за информирање на јавноста во врска со мерките поврзани со ограничување на пандемијата.
- Воспоставете единствен (унифициран) телефонски број за контакт со информативниот центар за повици.
- Воспоставете сметка за е-пошта за информативниот центар за повици.
- Обезбедете им информации за тековните мерки, упатства и други информации на сите вработени што работат во информативниот центар за повици.
- Во центрите за повици, ангажирајте ги оние вработени што знаат странски јазици.

Одрекување од одговорност

Овој документ со СОП не претставува исцрпна листа на мерки што треба да се спроведат или разгледаат за справување со ситуации од типот на пандемија. Документот има за цел да обезбеди преглед на мерките што беа разгледани и имплементирани како одговор на појавата на пандемијата на ковид-19. Како таков, тој служи како листа на препораки за мерките што треба да се земат предвид при справување со потенцијални идни ситуации од типот на пандемија за да се обезбеди континуитет на работата на ССЗ, истовремено земајќи ја предвид безбедноста на службениците.

DCAF Geneva Centre
for Security Sector
Governance

Подготвено од ДЦАФ, во рамките на проектот „Регионална полициска соработка и градење на интегритет на Западен Балкан (ПСГИ)“.

Подготовката на СОП беше овозможена преку финансирање во рамките на проектот доделен од Владата на Кралството Норвешка.